ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੋਖਾ
ਬਨਾਮ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1301 ਦੀ 2021)
ਅਕਤੂਬਰ 29, 2021
[ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ
ਅਤੇ ਬੀ ਵੀ ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 22(5) – ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ – ਅਧੀਨ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ – ਫੈਸਲਾ: ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 22(5) ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ (i) ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ; ਅਤੇ (ii) ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ" ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ – ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਸ਼ਬਦ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ – ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ – ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 22 ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1980: ਧਾਰਾ 3(4) – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ – ਫੈਸਲਾ: ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1980: ਧਾਰਾ 8(1) – ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ – ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ – ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 8(1) ਸ਼ਬਦ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ, ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ – ਧਾਰਾ 8(1) ਵਿੱਚ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 22(5) ਦੀ ਦੂਜੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 22(5)।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1980: ਧਾਰਾ 8 – ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ – ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ ਅੰਤਤ: 15 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 18 ਮਈ 2021 ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੀਨਾ ਲਿਆ – ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਲੈਣ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਉਸ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ – ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ – ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾਲ ਸਵਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ

ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਦੀ ਸੰਚਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਹੈ – ਕਾਨੂੰਨ ਐਨਐਸਏ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1980: ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ – ਅਨੁਚਛੇਦ 22(4), ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਰਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ – ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਖਿਲਾਫ ਦੇਰੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਹੈ – ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ: ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ

1.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ (i) ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦਾ "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ" ਦੇਵੇਗੀ। ਅਨੁਚਛੇਦ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ" ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕੇ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ। "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 211]

1.2 ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ" ਦੇਣ ਲਈ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗਹਿਰੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 22 ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। [ਪੈਰਾ 22]

1.3 ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 3(4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਕਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਹ ਗੱਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਸਮਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ (ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 3(5) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ। [ਪੈਰਾ 23]

1.4 ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪ੍ਰੈਜੈਂਟੇਸ਼ਨ, ਜੋ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੱਤ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਖੁਦ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 25][494-A-B]

1.5 ਜਦੋਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿੱਥੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਲਈ ਅਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਤੇ (ਬ) ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾਸ 27, 29]

2. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

2.1 ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 33]

ਜਯਨਾਰਾਯਣ ਸੁਕੁਲ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1970) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 219 : [1970] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 225; ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1975) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 198 : [1975] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 778; ਕੇ.ਐਮ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਕੁੰਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 476 : [1991] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 102 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਫਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁੱਲਿਨ ਬਨਾਮ ਡਬਲਿਊ.ਸੀ. ਖੰਬਰਾ (1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 275 : [1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1095; ਹਰੀਸ਼ ਪਾਹਵਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1981) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 710 : [1981] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 276; ਮੋਹੀਉਦੀਨ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬੀਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (1987) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 58 : [1987] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 668; ਅੰਕਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਜਲਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2020) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 127 : [2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1047; ਹਾਜੀ ਮੋਹਮਦ ਅਖਲਾਕ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1988 ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 538, 540 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2.2 ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 12 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਮਾ ਕਰਵਾਇਆ। 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 20 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਾਕ ਅਤੇ ਤਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 24 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 1 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 41]

2.3 2 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪੈਰਾ-ਵਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 10 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜੋ ਕਿ 11 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, 14 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ□ਹ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। 24 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ□ਹ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 28 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹੇ ਰਾਹੀਂ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 18 ਮਈ 2021 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਅੱਧਾ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 24 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 42]

2.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ 10 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ 12 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੇ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 20 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੂਨ 2021 ਤੱਕ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 18 ਮਈ 2021 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਕਾਉਂਟਰ-ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਨਾਲ ਹੀ ਏ.ਏ.ਜੀ. ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 43, 44]

2.5 ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 15 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਅਨਿਕੇਤ ਆਸ਼ੋਕ ਜਲਾਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੋ ਅੰਤਤਃ 15 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲੰਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੀਨਾ ਲਿਆ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। [ਪੈਰਾ 45]

2.6 ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਚਾਰ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ" ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ

ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਸਵਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਵਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਐਨਐਸਏ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਤਮਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਹਨ।[ਪੈਰਾ 46]

3. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ

3.1 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ 24 ਜੂਨ 2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਰਸੀਦ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। 28 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹੇ ਨੇ ਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਲਈ ਮਤਲਬੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 47]

3.2 ਅਨੁਚਛੇਦ 22(4), ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 'ਤੇ ਇਕ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਖੋਖਲਾ ਲੱਗੇਗਾ- ਚਾਹੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। [ਪੈਰਾ 49]

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ (1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 35 : [1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 420; ਮਦਨ ਲਾਲ ਆਨੰਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ (1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 81 : [1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 733 – ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਸਲੀਨਾ (2016) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 437 : [2016] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 373 – ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

3.3 ਏ.ਏ.ਜੀ. ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸਫਲਤਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਅਧੀਨ ਬੰਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੇਰੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਤਦਨੁਸਾਰ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਣਸਮਝੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵੀ ਇਸੇ ਕੋਰਸ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਗੇ। [ਪੈਰਾ 54, 55]

ਅੰਕਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਜਾਲਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 2020 (16) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 127 : [2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1047; ਹਰੀਸ਼ ਪਾਹਵਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 1981(1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 710: [1981] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 276; ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 1982 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 10; ਵਾਸਿਦੁੱਦੀਨ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਲੀਗੜ੍ਹ 1981 (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 521 : [1964] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 295; ਬੀਰੇਨ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965 ਐਸ.ਸੀ. 596; ਖਾਜਾ ਬਿਲਾਲ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ 2020 (13) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 632; ਅੰਸ਼ੁਲ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 1118 ਦੀ 2021; ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਉਪਾਧਿਆਯ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 2020 (16) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 811; ਤਨਵੀਰ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 2020 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਮ.ਪੀ. 2021; ਖਾਜਾ ਬਿਲਾਲ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ 2020 (13) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 632; ਸਮਾ ਅਰੁਣਾ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ (2018) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 150 : [2017] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 52; ਰਮੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਏਟਾ (1985) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 232; ਲਕਸ਼ਮਣ ਖਾਤਿਕ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਯੁੰਮਨ ਓਂਗਬੀ ਲੇਮਬੀ ਲੀਮਾ ਬਨਾਮ ਮਣੀਪੁਰ ਰਾਜ (2012) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 176 : [2012] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਰਦਵਾਨ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 334 : [1964] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 921; ਰਾਮਵੀਰ ਜਾਟਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 726; ਵਿਜੈ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1984) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 14 : [1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 435; ਪੀ.ਪੀ. ਰੁਖਿਯਾ ਬਨਾਮ ਜੌਇੰਟ ਸੈਕਰੇਟਰੀ (2019) 20 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 740; ਪੇਬਮ ਨਿੰਗੋਲ ਮਿਕੋਈ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਣੀਪੁਰ ਰਾਜ 2010 (9) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 618 : [2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 429; ਰਾਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 2007 (7) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 378 : [2007] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 834; ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ; ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (1978) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 405 : [1978] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 272; ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ [1964] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 921; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ (1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 35 : [1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 420; ਪੇਬਮ ਨਿੰਗੋਲ ਮਿਕੋਈ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਣੀਪੁਰ ਰਾਜ (2010) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 618 : [2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 429; ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਬੀਲਾ (2015) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 127: [2014] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 405; ਸੁਭਾਸ਼ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (1987) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 685 : [1988] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 773; ਡੇਵਿਡ ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਵਾਰਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 154 : [1992] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 26; ਸ਼ਫੀਕ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 556 : [1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 56 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

1982 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 10 ਪੈਰਾ 14 (iii) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1964] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 295 ਪੈਰਾ 14 (iii) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965 ਐਸ.ਸੀ. 596 ਪੈਰਾ 14 (v) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

2020 (13) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 632 ਪੈਰਾ 14 (v) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

2020 (16) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 811 ਪੈਰਾ 14 (viii) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

2020 (13) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 632 ਪੈਰਾ 14 (ix) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2017] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 52 ਪੈਰਾ 14 (ix) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1985) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 232 ਪੈਰਾ 14 (ix) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਪੈਰਾ 14 (ix) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2012] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 14 (ix) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1964] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 921 ਪੈਰਾ 14 (ix) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 726 ਪੈਰਾ 14 (x) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 435 ਪੈਰਾ 14 (x) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2019) 20 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 740 ਪੈਰਾ 14 (xi) [2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 429 ਪੈਰਾ 14 (xii) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2007] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 834 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 14 (ਬਾਰਾਂ)

[1978] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 272 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 14 (ਤੇਰਾਂ)

[1964] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 921 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15 (ਦੋ)

[1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 420 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15 (ਦੋ)

[2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 429 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15 (ਦੋ)

[2014] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 405 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15 (ਤਿੰਨ)

[1988] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 773 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15 (ਪੰਜ)

[1992] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 26 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15 (ਪੰਜ)

[1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 56 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 15 (ਛੇ)

[1970] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 225 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਪੈਰਾ 33

[1975] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 778 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਪੈਰਾ 34

[1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1095 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 35

[1991] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 102 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਪੈਰਾ 35

[1981] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 276 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 37

[1987] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 668 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 38

[2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1047 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 39

(1988) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 538 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 40

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1301 ਦਾ 2021.

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਇੰਦੌਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ 24.08.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜੋ ਕਿ WP ਨੰਬਰ 10085 ਦਾ 2021 ਹੈ।

ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੁਬੇ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਕਸ਼ਤ ਕੁਮਾਰ, ਲਕਸ਼ੈ ਮਹਿਤਾ, ਮਿਸ ਅੰਕਿਤਾ ਤਿਵਾਰੀ, ਮਯੰਕ ਨਾਗਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਮਿਸ ਅੰਕਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਡਿ. ਏ.ਜੀ., ਸੰਨੀ ਚੌਧਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਡਾ. ਧਨੰਜ□ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

A ਤੱਥ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।.....

B ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ.....

C ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ: ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ

D ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ.....

ਡੀ.1 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ...

ਡੀ.2 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ.....

E ਨਿਸਕਰਸ਼.....

1. 24 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੰਦੌਰ ਬੈਂਚ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 1980 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ। ਬੰਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।

A ਤੱਥ

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਬਲਪੁਰ ਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ। 7 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 252/2021 ਜਬਲਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 1860 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 274, 275, 308, 420 ਅਤੇ 120ਬੀ2$_{SUPERSCRIPT}$; ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 53; ਅਤੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗ ਐਕਟ 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 26 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ3$_{SUPERSCRIPT}$ 6 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜੋ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵੈਧ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ

ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ।

3. 12 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 1980 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਅਧੀਨ 11 ਮਈ 2021 ਦੀ ਇੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੋਰਬੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 10 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇਵੇਸ਼ ਚੌਰਾਸੀਆ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਮੀਤਵ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਾਰਮੇਸੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਸਰ ਨਾਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਖਰ ਕੋਹਲੀ ਨਾਮਕ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਬਾ ਟ੍ਰਾਵੇਲਜ਼ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਟਨ ਭੇਜੇ। ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਨੂੰ ਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 50 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 10 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਖਰ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਤੋਂ ਜਬਲਪੁਰ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਖਰ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਖਰ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਕਲੀ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਬਾ ਟ੍ਰਾਵੇਲਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇਵੇਸ਼ ਚੌਰਾਸੀਆ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

5. 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ 500 ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਕਲੀ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਨ:

(i) ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਅਸਮਾਇਕ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ;

(ii) ਨਕਲੀ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜੋ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ;

(iii) ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਰੋਸ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਫਟ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(iv) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ 'ਧਨ ਸ਼ਕਤੀ' ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:

(a) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 252 ਦੀ 2021 ਮਿਤੀ 10 ਮਈ 2021, ਜੋ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਨਕਲੀ ਰੈਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

(b) ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 400 ਦੀ 2004 ਮਿਤੀ 23 ਮਈ 2004 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 395, 397, ਅਤੇ 120ਬੀ

ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 27 ਦੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ 1959 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗੋਰਖਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(v) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਵਾਲੇ ਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਨੇ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲੇ 500 ਨਕਲੀ ਰੈਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਨੂੰ ਇਨਵਾਇਸ ਨੰਬਰ 0063 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ 3,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੰਗਵਾਏ ਸਨ, ਜੋ ਨਕਲੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ;

(vi) ਜਬਲਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੈਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ; ਅਤੇ

(ix) ਨਕਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 12 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ5 ਨੇ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(4) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ6 ਨੂੰ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਮ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹੋਮ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸਨ।

7. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 4 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ 28 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜੇਲ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹੇ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 12(1) ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 29 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

8. 29 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ, ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 5 ਜੁਲਾਈ 2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਬਲਪੁਰ8$_{SUPERSCRIPT}$ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ 12 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ।

9. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 3 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 11 ਮਈ 2021 ਦੇ ਮੂਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 5 ਜੁਲਾਈ 2021 ਦੇ ਵਧਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ।

10. 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 12 ਨਵੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ, 22 ਜੁਲਾਈ 2021 ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਧਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਵਧਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 5 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

"ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ"

"ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ"

"ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ"

"ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ"

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 24 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ:

(i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਕਮ 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;NONE NONE

(ii) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਇਕੱਲੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ;NONE NONE

(iii) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਹਲਫਨਾਮਾ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇNONE NONE

(iv) NONEਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਣ ਮਕੈਨਿਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।NONE NONE

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 20 ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, 30 ਸਤੰਬਰ 2021 ਦੀ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ 12 ਫਰਵਰੀ 2022 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਬੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

14. ਮਿਸਟਰ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

(i) 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 11 ਮਈ 2021:

(a) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਨੂੰ 24 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 28 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ 24 ਜੂਨ 2021 ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਸਿਰਫ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਉਂਟਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ 26 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਬੰਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜੋ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 20 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ 24 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾ-ਵਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹਾ ਜੋ 28 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 24 ਜੂਨ 2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨੇ ਜੇਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ;

(ਦੋ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਨੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਇਸਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ 12 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਵਾਧੂ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ;

(ਤਿੰਨ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅੰਕਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਜਲਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ10SUPERSCRIPT, ਹਰੀਸ਼ ਪਾਹਵਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ11SUPERSCRIPT, ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ12SUPERSCRIPT ਅਤੇ ਵਾਸਿਉੱਦੀਨ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਲੀਗੜ੍ਹ13SUPERSCRIPT।

(ਚਾਰ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਕਾਪੀ 13 ਮਈ 2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(ਪੰਜ) ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਰੇਨ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ14 ਅਤੇ ਖਾਜਾ ਬਿਲਾਲ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ;15

(ਛੇ) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਸ਼ੁਲ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ16 ਵਿੱਚ ਐਨਐਸਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਤਾਰੀਖ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਹੈ;

(vii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਅਧੀਨ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਰੈਮਡੇਸਿਵੀਰ ਦੀ ਕਾਲਾ ਬਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਕਾਲੇ ਬਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੈਂਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ, 1980 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(viii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਉਪਾਧਿਆਯ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼17SUPERSCRIPT ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤਨਵੀਰ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼18SUPERSCRIPT 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੇਵਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਰੋਸ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਅਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਆਰੋਪ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 144 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ;

(ix) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 400/2004 ਅਤੇ ਕੇਸ ਚਲਾਨ ਨੰਬਰ 547/2004 ਵਿਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 395, 397, 120 ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25, 27 ਅਧੀਨ ਪੀ.ਐਸ. ਗੋਰਖਪੁਰ ਵਿਚ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, 11 ਮਾਰਚ 2021 ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਇਸ ਪਿਛਲੇ ਪੂਰਵਾਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਆਰੋਪਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜੀਵਤ ਜਾਂ ਨੇੜਲਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣ ਦੇ। ਇਸ

ਪੁਰਾਣੇ ਪੂਰਵਾਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖਜਾ ਬਿਲਾਲ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਤੇਲੰਗਾਨਾ19, ਸਮਾ ਅਰੁਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਤੇਲੰਗਾਨਾ20,ਰਮੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਚ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;

(x) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮਵੀਰ ਜਾਟਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼25 ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ26 ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(xi) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਕੇਵਲ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਪੀ. ਰੁਖਿਯਾ ਬਨਾਮ ਜੋਇੰਟ ਸੈਕਰੇਟਰੀ27 SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ;

(xii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵੀਰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ/ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੇਬਮ ਨਿੰਗੋਲ ਮਿਕੋਈ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਣੀਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜ28 SUPERSCRIPT ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ29 SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(xiii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ30 SUPERSCRIPT ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਮੂਲ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(xiv) 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਅਤੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਧਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਹੈ; ਅਤੇ

(xv) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 6 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਰੀਕਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਲਾਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਨੂੰ 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ31 SUPERSCRIPT ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ, ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ:

(i) ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਲਈ ਕਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

(a) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3(4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ;

(b) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਅਧੀਨ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ। 15 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਦਨੁਸਾਰ 29 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12(1) ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ; ਅਤੇ

(c) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 20 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ 1 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੋਈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਪੈਰਾ-ਵਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 10 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ 11 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 24 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ 28 ਜੂਨ 2021 ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ;

(ii) ਇਹ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮਸੇਵਕ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।32$_{SUPERSCRIPT}$ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ33$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਪੇਬਮ ਨਿੰਗੋਲ ਮਿਕੋਈ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਣੀਪੁਰ ਰਾਜ34$_{SUPERSCRIPT}$।

(iii) ਜਦੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਔਚਿਤਯ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਬੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।35$_{SUPERSCRIPT}$।

(iv) ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਅਸਰ ਪਾਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਵਾਈਆਂ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਨਤਕ ਰੋਸ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ, ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵੀਰ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ;

(v) ਇੱਕ ਵੈਧ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਚੁੱਕਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ36$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਡੇਵਿਡ ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਵਾਰਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ37$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(vi) ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪੁਰਾਣੇ ਭਰੋਸੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5ਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਫੀਕ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ38$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(vii) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਕਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਸਾਧਾਰਣ ਕ੍ਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਿਰ ਵਾਇਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਐਕਟ 1980 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

(viii) ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਇਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ

(ix) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ 24 ਜੂਨ 2021 ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ: ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ

17. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨਸਥਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚੇਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਯੋਧੇ ਵੀ ਸਨ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਸਨ। ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ "ਰੋਕਥਾਮਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ" ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਵਿਚਛੇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧੀ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ "ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ" ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।40SUPERSCRIPT

18. ਅਨੁਚਿੱਤ 22 ਅਧੀਨ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ:

“(4) ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਬ ਤੱਕ—

(a) ਇਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਹਨ, ਜਾਂ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹਨ:NONE NONE

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਧਾਰਾ (7) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਤਮ ਸਮਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (7) ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।NONE NONE

(5) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ।

(6) ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

(7) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(a) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (a) ਦੇ ਉੱਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ;

(ਬੀ) ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸਾਂ

ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ; ਅਤੇ

(c) ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (a) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਅਨੁਚਿੱਤ 22 ਦਾ ਪਾਠ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (ਸੀਆਰਪੀਸੀ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਉਚਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਫਰੇਮਰਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ [ਰਾਜ] ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ "ਸੀਮਾ" ਲਗਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਾ ਕਰਨ। ਡਾ. ਬਖਸ਼ੀ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਣ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ, ਨੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ,42 ਜੋ ਅੰਤਤਃ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ43ਇਸ ਲਈ, ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।

20. ਆਰਟੀਕਲ 22 ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਕਾਂ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਹਿਰਾਸਤੀ ਆਪਣੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਾਂ- ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ 18 ਮਈ 2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ।

21. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 22(5) ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ (i) ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਹਿਰਾਸਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ" ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰ ਸਕੇ। ਆਰਟੀਕਲ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਹਰੀ ਮੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ" ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਮੰਗਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਇਸ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

22. ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਦੀ ਸੰਚਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਸਮਝ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ ਕਿ ਰੋਕਥਾਮਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 22 ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਦਾ ਸੰਚਾਰ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਾ ਕਰੇ।

23. ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 3(4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ,ਇਹ ਸਮਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ (ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ) ਬਾਅਦ ਪਰ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ, ਇਹ ਧਾਰਾ 3(5) ਅਧੀਨ ਮੰਡੇਟ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਗ੍ਰਾਉਂਡਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ।

24. ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"8. ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ।—(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ। (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਉਹ ਤੱਥ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।"

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(5) ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8(1) ਇਸ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਵਰਤਦੀ ਹੈ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ", ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲੋੜ ਨਾਲ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ, ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਧਾਰਾ 8(1) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(5) ਦੀ ਦੂਜੀ ਲੋੜ ਦਾ ਵੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ।

25. ਧਾਰਾ 10 ਨੇ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੰਡੇਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"10. ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ।—ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਥਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ, ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ, ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ,

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਸਮਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

26. ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ:

"12. ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ।

(1) ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਤਨੀ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(2) ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾ ਕਰਵਾਏਗੀ।"

27. ਜਦੋਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਤਨੀ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਥੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਅਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾ ਕਰਵਾਏਗੀ।

28. ਧਾਰਾ14 ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"14. ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੱਦ।

(1) ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 (10 ਦੇ 1897) ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,—"

(ਅ) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ;

(ਬੀ) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(2) ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ (ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸੰਦਰਭਿਤ) ਚਾਹੇ ਉਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1984 (60 ਦੇ 1984) ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ (ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸੰਦਰਭਿਤ) ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਅਵਧੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ।"

29. ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

30. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੇਵਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧਾ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

ਡੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਡੀ.1 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

31. ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ. ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਚਿਤ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 20 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਈ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

32. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 22 ਅਤੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

33. ਨਿਰੋਧਣ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਦੀ ਲੋੜ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜਯਨਾਰਾਯਣ ਸੁਕੁਲ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ45$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 3(2) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਿਰੋਧਣ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 23 ਜੂਨ 1969 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ 19 ਅਗਸਤ 1969 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰੋਧਣ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਹਵਾਲਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਰਾਏ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਨ), ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

“18. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਜੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਬਲਕਿ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।[...]

20. ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਸਬੰਧੀ ਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ

ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮਾਂ ਦੀ ਮਾਪ ਦਾ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਚੌਥਾ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰੇਗ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

34. ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ[46] ਨੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

“24. ਇੱਕ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਦਾਇਤਵ ਹੈ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਪੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ—” ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਜਾਂ ਜੱਜਾਂ ਬਣਨ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਜੋ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਦਾਇਤਵ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ, ਨਿਰੋਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬੋਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰੋਧ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।”

35. ਫਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁਲਿਨ ਬਨਾਮ ਡਬਲਿਊ.ਸੀ. ਖੰਬਰਾ47 SUPERSCRIPT

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

”5. [...] ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ : (1) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, (2) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ, ਸ਼ਾਇਦ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, (3) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (4) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।”

ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ “ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਮਾਂ– ਜ਼ਰੂਰੀ [ਵਿਚਾਰਣ] ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਜਾਂ ਜੁਨੂਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।” ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇ.ਐਮ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਕੁੰਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ48 SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

36. ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੋਰਡ, ਦੂਜੇ

ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

37. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਹਰੀਸ਼ ਪਾਹਵਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼49$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਟਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਦਦ ਲੈਣਾ ਸਰਾਸਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 16 ਮਈ 1980 ਦੀ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼, 3 ਜੂਨ 1980 ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ 24 ਜੂਨ 1980 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ ਨੇ ਅਣਸਮਝੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਘਾਤਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ:

"5. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਫ਼ਸੋਸਜਨਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। 4, 5 ਅਤੇ 25 ਜੂਨ, 1980 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਜੂਨ, 1980 ਤੋਂ 16 ਜੂਨ, 1980 ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਿਉਂ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਫਿਰ, ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਟੇਬਲ ਤੋਂ ਟੇਬਲ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੰਗਣਾ, ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਉਣਾ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਮਦਦ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਸਰਾਸਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਐਲਾਨਣਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

38. ਮੋਹਿਨੁਦੀਨ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬੀਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ50 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ। ਜਦੋਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, 22 ਸਤੰਬਰ 1986 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 17 ਨਵੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਸਟਿਸ ਏ.ਪੀ. ਸੈਨ, ਦੋ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

“6. […] ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ-ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ।

[...]

8. […] ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਜੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ 22 ਸਤੰਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ, ਜੋ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ 24ਵੇਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਹ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 26ਵੇਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਰਥਾਤ 26ਵੇਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਅਗਾਊ ਕੀਤਾ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 6ਵੇਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਹ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ "ਰਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਅਸਤ ਰਹਿਣਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੌਰੇ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ 28 ਅਤੇ 29 ਅਕਤੂਬਰ, 1986 ਅਤੇ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 11 ਅਤੇ 12 ਨਵੰਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਦੋ ਕੈਬਨਿਟ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ" ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ 17 ਨਵੰਬਰ, 1986 ਤੱਕ ਅਰਥਾਤ 25 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਸਮਝੀ ਅਤੇ ਬੇਹੱਦ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

39. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅੰਕਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਜਲਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ51SUPERSCRIPT, ਜਸਟਿਸ ਯੂ.ਯੂ. ਲਲਿਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪੂਰਵ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਯੂ.ਯੂ. ਲਲਿਤ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਜਸਟਿਸ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ52SUPERSCRIPT) ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:

"16. ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਕਜ ਕੁਮਾਰ ਚਕਰਬਰਤੀ [ਪੰਕਜ ਕੁਮਾਰ ਚਕਰਬਰਤੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ, (1969) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 400 : (1970) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 543] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਦਾਇਤਵ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਬਲਕਿ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚਾਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੁੜ ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ [ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ, (1975) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 198 : 1974 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 816] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਜਸਟਿਸ ਯੂ.ਯੂ. ਲਲਿਤ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਪੜਾਵ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

"17. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਿੰਮਲ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

17.1. ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ।

17.2. ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਯਨਾਰਾਯਣ ਸੁਕੁਲ [ਜਯਨਾਰਾਯਣ ਸੁਕੁਲ] ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ, (1970) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 219 : 1970 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 92 ਅਤੇ ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ [ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ, (1975) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 198 : 1974 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 816] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

17.3. ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ [ਹਰਾਧਨ ਸਾਹਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ, (1975) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 198 : 1974 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 816] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰੰਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17.4. ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. […] ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੀ ਗੁਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਣ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੱਕ ਉਡੀਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰਣ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਉਡੀਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

40. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਹਾਜੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਖਲਾਕ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ53$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਕੇਵਲ ਅਸਲ ਮਾਇਨੇ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਭੇਜਣ ਲਈ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

41. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 1 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 12 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 20 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਾਕ ਅਤੇ ਤਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ 24 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 1 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

42. 2 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪੈਰਾ-ਵਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 10 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜੋ 11 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, 14 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ□ਹ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। 24 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ□ਹ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 28 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹੇ ਰਾਹੀਂ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 18 ਮਈ 2021 ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਅੱਧਾ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 24 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

43. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ 12 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਵਾਬ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 11.05.2021 ਦੇ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੋਖਾ ਨੇ 18.05.2021 ਨੂੰ (ਐਨੈਕਸਚਰ ਆਰ.ਆਈ.ਪੀ..) ਦੁਆਰਾ ਅਮਰਜੀਤ ਮੋਖਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 20.05.2021 ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ, ਗ□ਹ ਵਿਭਾਗ, ਸਰਕਾਰ ਐਮ.ਪੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਗ□ਹ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨਮਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 29.06.2021 ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ /ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇੱਥੇ ਐਨੈਕਸਚਰ ਆਰ-11 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਨਲਗਨ ਹੈ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਧਰਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ 20 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਦਧ□ਤ ਅੰਸ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ 15 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 18 ਮਈ 2021 ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਏ.ਏ.ਜੀ. ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਇਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

45. ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 15 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ, ਅੰਕਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਜਲਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੋ ਅੰਤਤਃ 15 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੀਨਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

46. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਚਾਰ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਸਵਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ।

ਡੀ.2 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾ ਦੇਣਾ

47. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ ਹੈ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾ ਦੇਣਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੀ 24 ਜੂਨ 2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਰਸੀਦ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ। 28 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹਾ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਮਤਲਬੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੁਨੇਹੇ ਦੀ 28 ਜੂਨ 2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੇ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

48. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਏ.ਏ.ਜੀ. ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ,ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ।

49. ਲੇਖ 22(4), ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੋਲ ਖਾਂਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਡੀ.1 ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੈਟਲਡ ਪ੍ਰੀਸੀਡੈਂਟ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ- ਜੋ ਇਹ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਵੈਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੋਖਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੰਚਾਰ ਨਾ ਮਿਲੇ- ਚਾਹੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰੱਦ।

50. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਜਿਹੀ ਰੱਦ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਨੇ ਲੇਖ 22(4) ਅਧੀਨ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ। ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਐਨ ਸੈਕੀਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"19. ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ੀਰੋਕਸ ਕਾਪੀ 4 ਛੁੱਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਿਰਫ਼ 13 ਦਿਨ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ. ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਤੱਥ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ detenu. ਅੱਠ ਦਿਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਸਰਕਾਰ. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਿਟੇਨੂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਸਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। " (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

51. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮਦਨ ਲਾਲ ਆਨੰਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ55 ਨੇ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਰੱਦ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"37. ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕਈ ਛੁੱਟੀਆਂ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਸ਼ੁਲਕ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 23, 1989 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ 24, 1989 ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਫਰਵਰੀ 9, 1989 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਨਵਰੀ 25, 1989 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 8, 1989 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਛੁੱਟੀਆਂ ਆਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 26, 1989 (ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ), ਜਨਵਰੀ 28, 1989 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 29, 1989 (ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ), ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 4, 1989 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 5, 1989 (ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ)। ਫਰਵਰੀ 9, 1989 ਨੂੰ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ (COFEPOSA ਸੈੱਲ), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਫਰਵਰੀ 10, 1989 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਫਰਵਰੀ 11, 1989 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 12, 1989 ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਛੁੱਟੀਆਂ ਸਨ। ਫਰਵਰੀ 13, 1989 ਨੂੰ, ਇਸ ਨੂੰ ਜੁਆਇੰਟ ਸਕੱਤਰ, COFEPOSA, ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੰਤਰੀ (ਰੈਵੇਨਿਊ) ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਫਾਈਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਫਰਵਰੀ 20, 1989 ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਮਿਤੀਆਂ, ਭਾਵ, ਫਰਵਰੀ 18, 1989 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 19, 1989

ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਛੁੱਟੀਆਂ ਸਨ।"

38. ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ
ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਗਫਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਲ.ਐਮ.ਐਸ. ਉੱਮੂ ਸਲੀਮਾ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਬੀ. ਗੁਜਰਾਲ[(1981) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.
317 : 1981 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 720] ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਬਜੀਤ ਜਾਂ ਜੁਨੂਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਲੋਕਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਜੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਦੂਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ
ਬੰਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,
ਬੰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੇ ਬੰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਮਝਾਉ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੰਦੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

52. ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੇ, ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸਲੀਨਾ56SUPERSCRIPT, ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾ-ਸੰਚਾਰਤਾ ਕੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅੰਡਰ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 22(5) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਸਲੀਨਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ,
ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

53. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਭਾਵ, ਇਹ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਲੀਨਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

54. ਏ.ਏ.ਜੀ. ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸਫਲਤਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੇਰੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰਵਾਧਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਈ ਨਿਸਕਰਸ਼

55. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਸਮਝੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਅਤੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤਾਰਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ 11 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੂਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਸਤਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਹੀ ਕੋਰਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

56. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 24 ਅਗਸਤ 2021 ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 11 ਮਈ 2021 ਦਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਅਤੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2021 ਦੇ ਵਿਸਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

57. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate